D·N
2/8 1952

Radion i valstriden

Under årets valstrid kommer radion att utnyttjas vida mer än tidigare skett. Liksom förut anordnas intervjuer med partiledarna, varvid dessa har rätt till avslutande upplelter; denna serie börjar den 5 september. Liksom förut hålles en allmän debatt mellan partierna, varvid dessa har rätt till två representanter var; detta blir den 18 september, tre dagar före valet. Till detta kommer en hel del nytt. Den 23 augusti äger fem s. k. regionala debatter rum, med rätt för varje parti som ställer upp en kandidat inom området — i praktiken alla partierna — att delta. Den 26 augusti diskuterar företrädare för partiernas kvinnoorganisationer. Härtill kommer slutligen två utlandsprogram: vid ett tillfälle får partiledarna hålla korta anföranden; vidare får varje parti — utom kommunisterna — en kvart till sitt förfogande vid olika tillfällen. Endast i det sistnämnda fallet är kommunisterna uteslutna; eljest har de alldeles samma möjligheter som de demokratiska partierna.

Att radion vidgar sin insats i valkampanjen är tillfredsställande. Särskilt är det bra att kvinnorna, som aldrig är representerade i de allmänna partiledarebatterna, får komma till orda.

I fråga om anordningen med regionala debatter kan man sätta ett frågetecken; det är svårt att tänka sig att regionala synpunkter av större värde skulle komma fram i samband med en kampanj som nästan alltigenom gäller rikspolitiska frågor. Bättre hade det, tycker man, varit med en serie specialdebatter kring skilda sakfrågor: jordbrukspolitiken, utrikespolitiken, socialvården osv. Det fixarande mellan olika lämnen som helt naturligt präglar de politiska generaldebatterna skulle i debatter rörande bestämda ämnesområden ha undvikits: båda debattformerna är av värde för upplysningen.

Genom utökningen av radions valprogram blir emellertid kommunisternas likställighet med de demokratiska partierna än mera stötande. Spionprocessen har än en gång klarlagt att kommunismen inte bara är fientlig mot folkstyrelsen, utan också är ett organ för utländska, mot nationen fientliga strävanden. Den kommunistiska reaktionen inför de ryska våldsdåden har om möjligt än tydligare visat att spionpartiet obesvärat och självfallet går främmande makts ärenden och direkt inbjudet till angreppshandlingar mot det egna landet. Demokratins toleranspringip innebär att samtliga inte någon skyldighet att ställa av staten ägda upplysnings- och propagandamedel till förfogande för dem vilkas strävan är att förstöra både demokratin och den nationella självständigheten. I en rad stater som är lika goda demokratier som Sverige är också kommunisterna uteslutna från debatter och inlägg av detta slag.

För de flesta måste denna effektivitetsskillnad mellan kommunisterna ge ett intryck av bristande upprättighet och energi i statsmakternas och partiernas handlande. Menar man allvar, det måste folk fråga sig, då man ena dagen stämplar kommunisterna som förrädare och andra dagen ger dem säte och stämma i en debatt mellan personer som i bevarandet av svensk självständighet och folkstyrelse ser målet framför alla andra. Härtill kommer det rent praktiska, att kommunisternas närvaro på en gång förgiftar och förrycker debatten; varje demokratisk talare vill svara på valargumenten från andra demokratiska talare, men blir tvungen att begagna en stor del av sin tid till att avslöja kommunistiska kneg och lögnaktigheter. Särskilt absurd blir situationen därigenom att det kommunistiska partiet, trots sin litenhet, inte bara får vara med, utan får vara med lika mycket som de mångdubbelt större partierna.

Årligen demokrater har anfört vissa skäl för kommunisternas likställighet. Utesluter man dem, får de martyrgloria, sägs det. Tror man verkligen att martyrer produceras på så billiga villkor? Folk ser en förföljelse där! att ett parti som alla beteckningar som ett förrädarparti får hålla sig fredat från den statliga radion? Det finns ingen anledning förutsätta att människor reagerar på detta sätt — man sätter sällan medlemmar av alla demokratiska partier ser något skamligt i att kommunistpropagandan framföres i statligt regi.

Det sägs också att man genom kommunisternas inlägg får reda på vad de gör för. Argumentet är så konstigt att en ansträngning behövs för att tro på dess upprichtighet. Om vi följer de kommunistiska argumenten och uttalandena under en längre tid, får vi klart för oss vad det är fråga om: varje ryck erövring betecknas som en frigörelse, allstå vore också en ryck erövring av Sverige en frigörelse; det kommunistiska tyranniet är den sanna friheten, allstå vore ett kommunistvälde i Sverige, etablerat med ryska på valargumenten från andra demokratiska talare, men blir tvungen att begagna en stor del av sin tid till att avslöja kommunistiska kneg och lögnaktigheter. Särskilt absurd blir situationen därigenom att det kommunistiska partiet, trots sin litenhet, inte bara får vara med, utan får vara med lika mycket som de mångdubbelt större demokratiska partierna.

Reaktionen i kommunistlägret

Domarna i spionprocessen har av Ny Dag mottagits med en störtskur av smädelser. Kommunistpartiets ledare Hagberg offentliggör där en längre artikel, som går ut på att det hela bottnar i "poliisgodtycke och lagröta". Polisaktionen "frankomanderades av regeringen", säger han. Resultatet av provokationen har blivit "klassdomar och justitiemord". Man frågar sig om det är tillåtet för en riksdagsman till skillnad från andra medborgare att karaktärisera domstut som voro de inte bara grovt felaktiga, utan förestavade av ond vilja, av motsatsen till strävan efter rättvisa.

För svensk opinion inom alla samhällslager lär det stå klart att utredningen i målet och den följande domstolsbehandlingen har präglats av all den grundlighet, det allvar och den ovild som vi fordrar inte minst i brottssaker med politiska inslag. Men kommunistpressen begär att vitala svenska intressen skall överkomnas till förmån för ryska — att försvarsskydd och rättsordning skall åsidosättas till behag för Moskva och dess agenter.

Av hr Hagbergs framställning, som skall tydligen en kamrapng mot "provokationen" och "justitiemordet", kan man dra slutsatsen att han har för avsikt att sprida dessa oerhörda beskyllningar även med radions hjälp. Har radioledningen klart för sig innebörden i en sådan förmedling av grovt vanställande skildringar av allvarliga rättsliga och moraliska problem? För sent — tillkännagivit Moskva med lämpliga argument — närmast gentemot svenska regeringens positiva hållning.

Men — har partiledaren dessutom beteckna inskridandet mot spionligan som "ett slag mot fredsrörelsen", ett försök att komma åt freds- och neutralitetspolitiken såsom "oamerikanskt" och således förödmjlig och skamlig.

Allt detta skulle statsminister Erlander och andra representanter för det officiella Sverige vara med om! En annn och förtroendeingivande neutralitetspolitik kan tydligen inte bedrivas utan att säkerhetspolisen ligger redo att verkanshet, domstolar avstrår från att bruka lagboken och sitt eget förstånd och spioner och sabotörer lämte deras ryska uppdragsgivare fått fritt spel. Skojare är inte rätta ordet här — sammanhanget är alltför allvarligt. Det är djupt förnedrande att en medlem av svenska riksdagen uttrycker sig och riskar med att det går för sig — i klarsiktheten och demokratins namn.

Reform av demokratin

DEN KARAKTÄRISTIK av den svenska demokratins nyaste tendenser som professor Tingsten givit i sina tre artiklar är i mina ögon sländande. Vår folkstyrelse har tydligen brutits så väl i den meningen att den fungerar effektivt. Den har också förmått åstadkomma en neddämpning av stridslyten just där den artificiella stegringen av valdeltagandet.

Men ändå är det uppenbarligen något ilrigtvande och vissentligt som saknas i bilden. Den känslan är nog tämligen allmän. Har man nått fram till den fria, öppna, drivkrafterna, spontana debatt som man blint trodde på när seklet var ungt och kampen stod om rösträtt, parlamentarism, "herremakt mot folkmakt"? Har allmänheten politiska insikter stegrats eller har intresset för samhällsfrågor över huvud taget ökats? Uppfattar sig människan verkligen i dag mera såsom en fullmyndig medborgare än någonsin förr? Är debatten politiska problem utformad under? I vilken utsträckning har det ena lyckats att få rikt förgrenade politiska upplysningsvägen att bibringa dagens svenskar en levande förståelse för det stora som sker i vår tid ute i världen?

Jag tror att svaren på dessa frågor måste bli övervägande negativa. Organisationsförmåga och lojal disciplin har gjort det möjligt för oss att utvinna ett välsmort funktionalistiskt styrelseverkande. Men detta har likväl inte förmått rycka med människorna eller grundlagt hos dem någon stark, verklig och levande förståelse för det stora som sker i vår tid ute i världen?

Jag tror att svaren på dessa frågor måste bli övervägande negativa. Organisationsförmåga och lojal disciplin har gjort det möjligt för oss att utvinna ett välsmort funktionalistiskt styrelseverkande. Men detta har likväl inte förmått rycka med människorna eller grundlagt hos dem någon stark, verklig och levande förståelse för det stora som sker i vår tid ute i världen?

Säsom professor Tingsten framhållit saknas i våra dagar de skarpa idépolitiska motsättningar som kring sekelskiftet drev upp temperaturen i debatterna. Säkerligen har relativt stillsamt har det funnits furvat, t. ex. på 70-talet efter representationsreformen. Ingen kan dock gärna önska kondrag blott för kontrastens egen skull eller strid blott för de llustkänslor som braket av de korsade fanggvärjorna kan betaga fram. Stiltjen har ofta i historien plötsligt ändrats till storm utan att någon hett om det eller ens anat det. 1887 bröt tullstriden oanmild ut, vilken i ett slag klöv nationen och kastade om partiuppställningarna för årtionden framåt. 1914 års händelser inträffade också så gott som "över Nacht". Inte heller 1930-talets kris och dess följdverkningar förutsågs. Så kan det också ske nu.

Emellertid är det obestridligt att den svenska politiska debatten ofta präglas av en fruktan för rita linjer. Taktiska intressen eller framgångsrika hänsyn till partierna att framträdа i molnstorlek. Vad än må sägas om herr Wigforss talanger, men han har gång efter gång vällaglighet nissan varit skolbildande i sibyllinsk mångtydighet. Och hur skall det vara möjligt att föra en kristallklar idédebatt när t. ex. det mäktigaste och därför tongivande partiet sitt program kräver stater kyrkans avskaffande, införande av republik och referendum samt socialisering av naturtillgångarna utan att vare sig dess ledare eller än mindre dess motståndare vet vad partiet i dessa stycken menar. Ingen pejling förmår heller klargöra om folkhemsmytен eller klasskampsideologin nu är religion inom samma stora partis breda ideologierna kan logiskt omöjligen trivas ihop. Skyldighet att skapa ett visst minimum av klarhet över vilka stora partierna, så länge de vill kallas idépartier, underkasta sig; annars gynnar ett högsta skimmer över den politiska striden om dennа mest formas till demagogiska tvistingsverktyg.

Inte nödvändigs partierna än är i en folkstyrelse ligger det en uppenbar fara i partilivets mekanisering och kollektivisering. Partierna är i vårt land på väg att fulländas till maskiner, med service för allt och med accelererad effektivitet. Partikongresserna och kapiteras till förmån för den ganska fåhövdade ledningen: väljarna lär sig i fråga om åsikter att ta ur handen, slagordsfabrikerna kanen har överfull sysselsättning, medan den substansiella upplysningen sätter på svältkur. Alla politiska riktningar handlar ungefär på samma sätt därför att de anser det vara ett livsvillkor att följa med i utvecklingen. Så alla håll ser man säkerligen med oro på en trend som ingen önskat men heller ingen kunnat stoppa. Den faran hotar att demokratin, trots den allmänna rösträtten på valdagen, utmynnar i ett nytt faktiskt fåstadvälde, partistyrelsernas och partibyråkratins.

För att kunna återgå till demokratins ursprungliga syftemål — en styrelse av folket, för folket och genom folket — måste man säga sig till den punkt där ett tillstånd av jämvikt mellan ledare och ledda kan sägas råda. Man måste ge plats för växelverkan mellan dem. Man måste systematiskt sträva efter att ge folket vidgade möjligheter till aktiv medverkan. Här nedan kan blott några korta antydningar om tänkbara steg i denna riktning komma i fråga.

1. Även om partidisciplinen i Sverige anarast är mindre åtstramad än i de flesta andra länder, har den dock gjort sig starkare gällande under senare år; tydligen sammanhänger denna tendens med den knappa övervikten för det regerande socialdemokratiska partiet. I princip torde partiledarna ej ha kivärt denna åstramning av leden, och de kan därför ej göras ansvariga för den. Tendensen finns där likväl. En följd därav har blivit att intresset för "den människliga faktorn" i det politiska livet avtrubbats hos press och allmänhet. Partiernas imponerande kompakthet vid en votering är dock ofta blott en grann men osann fasad. Diskussionens vågor på partimötena går säkert lika höga nu som förr i tiden. Väljarna borde hålla de representanter riksdagen som åchaglagt ett — givetvis inom vissa gränser — självständigt upprädande. Partimötena borde inte kvalificeras genom en sådan järnrätså som nu är fallet. De är dock många gånger det enda tillfället som väljarna kammarebatterna. I Schweiz brukar en kort kommunikté utsändas efter partimötena utan att detta vetterligen väljat ordet.

2. Partiernas kandidatnomineringar borde kunna försiggå mera öppet än hittills. Förr i tiden refererades nomineringsmötena utförligt i pressen, och partierna sökte offentligheten i stället för att undfly den. Externa skall inte av faderligt omtänksamma partiledningar överlämnas till väljarna såsom en överraskningspresent, genom att tillkomsten blir dig för steg redovisas. Atminstone borde kandidatförslag och provvalsutfallet kunna offentliggöras av de enskilda opinionsytringar av betydelse referera. Härigenom endast ökas förtroendet för partiledarehandlingarna av den svårraste av folkstyrelsens problem, urvalsfrågan, och samtidigt skulle också intresset för den s. k. personlighetен ökas.

3. Partierna borde i större utsträckning än som redan sker utnyttja det proportionella valsättets möjligheter till personlighetval. Beteckнande är emellertid att de bägge regeringspartierna i den nya ruta valagsutformningen fått denna fraktionsbeteckning utan att enda orda motivering och med ett syvenning genomgå lässen i förhållande avskaffande den ordning som en gång möjsamt lagfästs för att undvika anordnande av personval inom ett och samma parti. Både Finland och Danmark anvisar i sina vallagar möjligheten till denna stringentare system för personval inom det proportionella systemets ram än svensk valrätt hittills erbjudit.

4. Det är orimligt att tro att ens en niokrig bottenskola skall kunna skänka vårt folk en grundlig politisk allmänbildning. I skolåren har flickorna sina tankar borta på Haga eller i Hollywood, och pojkarnas intressen kretsar kring sport eller teknik. Parlterna och organisationerna har när den gäller den medborgerliga fostran sina givna stora uppgifter till vissa del kan även staten genom fortbildning medverka. Radion har här sin största mission att fylla. Den borde anordna diskussioner i ämne efter ämne, även i de komplicerade, blott dessa är viktiga. Vart tog de dubbelprogram vi vingon som riksdagen för några år sedan uttalade sig för och som skulle möjliggöra denna fortlöpande medborgerliga undervisning, lika oundgänglig för alla klasser, åldrar och kön? Även den svenska pressen borde ta sin egen journalistiska förstaruppgift i demokratin under förnyat övervägande. I stället för tendentiösa tillrättaläggsanden av nyhetsmaterialet borde den — efter bästa samvetskrans och schweiziska förhållander — ge news and views, dvs. objektiva fakta och redaktionella ställningstaganden. Personligen tvivlar jag — utan egna klagomål — också på pressens mondäna sidovördnad mot riksdagen och dess debatter i likhet med en fri gren för demokratin. Och även centralleseringstendenserna inom vissa tidningar är pressens, för från personliska synpunkter begripliga, är ett av de allvarligaste tidsfenomenen, därför att de betyder att man "går ur ordning" som Casals själv har komponerat som en hyllning till sin hemlygd. Sardanan är Katalaniens flagga, lär han vid något tillfälle ha förklarat, och nog var det ett festligt fladder i cellobågen.

Marcel Dupré

flaschenades av de skvällbristiska övningar som föregick. Men det största konststycket återstod, ett där man igen odelat kunde beundra konstnären Dupré: en herre tjädade in med ett förseglat kuvert, som bröts med ett högtidligt gravkande. Dupré tog ut ett papper och kastade en blick på de båda temen det innehöll, spelade upp dem och försjönk sedan någon minut i fundderingar innan han började improvisera en fyrstämmig dubbelfuga. Och vilken! Det var en lysande prestation.

Om Dupré var en organist som föredrog att framträda i en profan lokal, så hade i stället violinisten *Joseph Szigeti* förlagt sin konsert till en kyrka. Enbart Bach stod på programmet, sex solosonatera i g-moll och C-dur samt partitan i d-moll, och arrangemanget visade sig vara hälgen lyckat. Men så var det heller ingen vanlig kyrka, utan Grosmünster, som är ett sällsynt vackert rum; och så var det Szigeti. Han fyllde 60 i år, men hans spel är alltjämt makalöst. Man satt där till sist och tyckte att alla de stora konserterna för violin och orkester blekna bort som alltför profana och tillfälliga påfund.

Joseph Szigeti

Konserten började klockan 17 på eftermiddagen, en tidpunkt som var vald — tyckte det — med tanke på belysningen; skymningen föll innan det hela var slut, glasmålningarnas intensiva färger mattades och slocknade, och chaconnen kunde ut i ett halvdunkel som ytterligare underströk det overkliga i dess skönhet.

Musikaretts viktigaste händelse var väl anmars att *Hindemith* tillträdde sin professur vid universitetet; den stora läroanlen var fullproppad av ungdom när han hölj sin kurs om musikens historia. Hovegger var på besök hos slakt och vänner när han fyllde 60 år, han sitte sänkt i Paris och där hade ha ett svårt hjärtfel att dras med. På Operan var premiären på *Strauss*-ska nya verk, "The Rake's Progress", det stora evenemanget, trots "Don Pedros återkomst", att Mozartfragment sannade tillfällena operan. Aprop Mozart och Zürich: just i år har man sett omsider tjyckts klara upp hur det förhöll sig med Mozarts enda besök i Zürich — han var 19 år gammal den gången, 1766 (*Caffiach und M. Fehr: Der junge Mozart in Zürich*, Hugs Verlag, 1952). Man har länge vetat att han under sin tredje, förkrige utlandsresa besökte Schweiz på hemvägen till Salzburg och att han ett par veckor till vistade i Zürich innan familjen vidtade sina resor. Både pappa och barn var då i Zürich för att konsertera och för att ge undervisning. Det är sålunda *Mozart som barn* på och mamma Mozart var med, vidare systern Nannerl och en flicka, som också fungerade som fri-

Mozart som barn

tänkt, som också fungerade som fri-, och man fördades i egen vagn; i bagaget hade man bl. a. "ein artiges Clavierl", som barnen skulle ha övat på.

I Zürich träffade Wolfgang Amadeus idyllikkamrater, porslinsmålaren, bokhandlaren m. m. Salomon Gessner — på den tiden en litterär beromdhet av första ordningen — och fick som gåva hans samlade skrifter med en älskvärd och entusiastisk dedikation. Lokaltraditionen har alltid gjort gällande att synkonen Mozart gav en konsert, men

Musikaretts lärare Staffan Björcks artikel "På diktens vägar" i den nu avslutade serien "Människan och bilden" kom jag, en aning storögd av ljusskygghet, att tänka på ett epigram som väckte rätt mycken uppmärksamhet för inte så länge sedan. Ett barn kunde förstå det, men fastän ekomplicerat i början blev det efter hand litet mer invecklat, en smula ironiskt intrikat kan man nog kalla det, genom den reaktion det utlöste. Det var ett epigram som alltför ofta en ny inneburit i förening med den verkan den framkallar. Den säger och belyser med ens något som berört alldrig avsett att säga eller belysa.

Det var inte i någon diktsamling jag mötte epigrammet, utan i ett ver, nämligen på alla vägar som trafikerades av motorfordon, och det framkom för åskådaren skuld när vanliga bilskylt både skriftligt och i bildens form. Bilden utgjordes, utom av en motorcyklist, ett jag kunde gissa, också av en mycket korsade benknoter, medan det språkliga hade följande lapidariska lydelse: "Döden hämtar, lita på den!", en underfundig ordlek, som emellertid inte lät någon oklarhet uppkomma om vad som gemt inom och tydligheten var hundraprocentig. Det var ett bra poem.

Men det sårade känsliga sinnen. Döden så attas — all förnekad, vilken småklisché! Var det vackert, var det demonstrativt, var det ner nyss utlämpta ur veckans fängelse vad för otäcka saker som möjligen väntade dem i nästa vers? Kritik — påminna dem om det, inte med en fin antydan, utan med en stöt för bröstet? Avsikten var kanske god, men i denna genre fick den sig mobjudande, en hänsynslöshet mot den sensibla svenska nationen.

Det var denna dom över den kärnfulla sentensen som placerade den i ett symboliskt sammanhang. Den kom att illustrera allmänhetens förhållande till det chockartade över huvud. Intet ont om samtingen, så länge de motsvarar en känsliga, men uttryck den inte så brutalt att man verkligen märker den. Då blir den capitlig.

BERTIL MALMBERG

Godsägare Claes Brauncrhjelm har fått tillstånd att från Sandemars fideikommiss till Dalarö havsbad AB sälja ett område om cirka 80 tunnland för 1,200 kr. per tunnland. Centrådet ligger i Osterhaninge socken mellan Kolbotten och Kattviken samt även om Kattvikstorpet, varjämte området ligger marken väster om den nämnda vägen intill ett djup av cirka 115 meter.

I I I I A
DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 40 00
för riksanslut: 22 40 20
Telegramadress: Dagnyheter
Postgiro 1 1656 (för annonser numer) 1837 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten
Tryckt sakrast kl. 11.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Ahlberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Eva Ardenau
Ansvarig utgivare Aktieboiag: Verkst. direktör: Helge Hellborn
PRENUMERATIONSPRISER
A - Stockholmsupplagan
Stor-Stockholm Övriga tidningsområden i landet
Månad ..... kr. 6:— kr. 6:75
Kvartal ..... » 17:— » 19:75
Halvår ..... » 34:— » 38:—
ANNONSPRISLISTA
daterad 1/7 1952 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1952

Världens första gruvarbetaren

— Gruvornas arbetsförhållanden behandlas på lördagen i gruvarbetarinternationalens styrelsemöte i Oslo, berättar tidningens korrespondent i internationalen och förre gruvarbetarordföranden i Sverige, Edward Mattson, när Dagens Nyheter ringer honom på fredagskvällen.

Rapporter i ärendet föreligger från olika länder. Från Sverige bidrar hr Mattson med en redogörelse för ägandeförhållandena på de svenska "statsgruvorna". En i fjol i Saarbrücken tillsatt kommitté skall sedan föra frågan vidare.

Största intresset vid mötet tillägg sig resultatet av den undersökning som hr Mattson på internationalens uppdrag sysslat med i fyra år, nämligen en översikt av löner, ackord etc. vid malbgruvor i tolv länder.

Edv. Mattson

Härigenom kan exempelvis gruvarbetarna i Indien se hur långt deras kamrater i andra länder kommit i

lönehänseende och socialt sett. Det görs nämligen också jämförelser med tillnärmda i övrigt. Med detta som grund hoppas vi att de sedan skall kunna förbättra sina egna förhållanden och att överalltien alltså skall stimulera till en internationell utjämning. En sådan utveckling anses på numera vara av avgörande betydelse för freden i världen.

Hr Mattson skall för övrigt i slutet av oktober göra en resa till bl. a. Pakistan, Ceylon och Indien för att undersöka möjligheterna för internationalen att ge gruvarbetarna i dessa länder sitt stöd. Han får därvid sällskap av en gruvarbetarledare från vardera USA, Belgien och England.

Till sist omtalar hr Mattson att även gruvarbetarförbundet i Chile nu invalts i den efter krigets reorganiserade internationalen, som därefter omfattar praktiskt taget samtliga förbund utanför östblocket.

Realskola inför jordbrukslinje

Samrealskolan i Söderköping får som första läroverk i landet en tvåårig jordbrukslinje, som omfattar de två högsta årskurserna och med praktisk realexamen som slutmål.

Skolöverstyrelsen förutsätter att endast elever som har praktiskt erfarenhet av jordbruk tas in. Under sommaren mellan första och andra årskursen ordnas praktisk jordbruksprakttik vid lämpliga gårdar i trakten. Linjen upprättas successivt från och med i höst, och avsikten är att åt jordbruket rådda ungdomar som eljest skulle söka sig till städer och tätorter.

'Göta Lejon', 'Upland' på helgbesök i Malmö

Kryssaren "Göta Lejon" och jagaren "Upland" anländer på fredagen till Malmö för ett weekendbesök. Fartygen ligger kvar till måndag morgon.

Flottans övningar intensifieredes under veckan, senare halvan av juli och skall nå sin höjdpunkt i mitten av oktober. "Göta Lejon" och "Upland" har den senaste veckan deltagit i Österspövningar som skall göra flottan samtränad. Övningarna är mycket realistiska och är avsedda att visa hur svenska kusten skall försvaras i krigstid.

Efter vilobesöket i Malmö går fartygen ut på nya övningar i Östersjön och sammanträffar med en ubåtsflotill som inte ligger i Köge, en eskader från Borgholm och en flottilj som har 4 i Visby. Fartygen går därefter hem till baserna.

Det säregna är att uppgiften tidigare aldrig har kunnat bekräftas. Personligen är jag skeptisk mot anekdoten, och inte heller i musikhistoriska sparkliga protokoll står någonting om saken.

Eller stod. Det felande protokollet har nämligen nu påträffat i privat ägo, ett litet folioark på vars baksida en liten pianosats är upptecknad. Den härstammar obestridligt expertisen från Mozart, som sannolikt har improviserat den i samband med att han besökte staden.

INGEMAR WIEELIUS

Med stulet tåg genom järnridån

Två våghalsiga tjecker forcerar tyska gränsen per lokomotiv — 1 augustinumret av Det Bästa.

MARTINI VERMOUTH
Världens mest exporterade italienska originalvermouth och den enda på
helliter!
Endast 12:75
Sot, torr, vit
Jämför kvantitet och pris så skall Ni finna att Martini Vermouth är den billigaste. Därför också
mest såld
MARTINI
Martini & Rossi S.p.A. Torino
Generalagent: AB Charles Knutzen (Lennart Nauckhoff) Stockholm

PRESSGRANNAR

Den hårda dom som fallit över spionerna är också en dom över det kommunistiska partiet, och det är kanske det väsentligaste i sammanhanget, säger Aftonbladingen. (s). Kommunistpressens alla försök att rentvå partiet genom att tala om provokation är därmed att misstycka.

Det material som frambragts har till fullo klarlagt att det varit spionernas fasta förankring i det kommunistiska partiet och den kommunistiska ideologin som varit internationalism till dessa landsförrädarnas verksamhet. För kommunistiska partiet och dess propagandister kan emellertid domslutet inte utmåla något straff utan här är det svenska folket som har avgörandet i sin hand. Och utslaget i det målet är inte kunna bli mer än ett: att varje bedeglig svensk, som vägrar att förråda sitt land, vänder spionpartiet ryggen.

Här är det fastställt — skriver den syndikalistiska tidningen Arbetaren — inte bara att en rad aktiva kommunister har spionerat för Sovjets räkning, utan också att en av statsministernas speciella förtroendemän, Artur Karlsson — en av dem som enligt partikodexen skall finnas men inte synas — har råkat sticka nåsan för långt fram:

Med detta är den bolsjevikiska cirkeln i praktiken avslutad, dess karaktär bandgripligt blottad från på svensk botten: man har att göra med en organiserad quislingbolsom som hänsynslöst arbetar för främmande makt. Det socialt sett värsta med saken är att denna främmande makt liksom nazismen representerar den rendaste tvångsvälldet. Redan det förhållandet att samtliga inblandade är bolsjeviker talar sitt tydliga språk, men ögonskenet av "bokförsäljaren" ger den mest svidande erinringen om den förestelse man har att möta. Apeterna av "bokförsäljartypen" är desnivere genska talrika och på ett sätt lätt igenkännliga. De är framförallt tvrigt sysselsatta med sitt annat än det som är deras verkliga ärende.

Vad som här förevarit är en av dessa händelser som tvingar människorna att tänka och tänka om. Den skada som tillfogats Sveriges försvar skall kanske kunna göras ogjord snabbare än en landsförrädare förmår tvätta av sig sin lumpenhet, yttrar Handelstidningen (fp):

Men svälögandet skall bättre än oöverlagda och ogenomförbara förbudsåtgärder öppna godtrogna arbetares ögon för kommunismens verkliga, och det bör rättvisligen hända till att upplysa hela nationen om de krava villkor som numera utmärker det svenska kommunistpartiet ohjälpligt kompromitterat.

Tre livstidsdomar har på kort tid fällts över spioner, även i övrigt har straffen straff utmätts. Göteborgs-Posten (fp) anmärker att det bör gå alla som kommit in på "bokförsäljare" har benägenhet att göra det, anledning att belänka riskerna:

Spionerna må veta att de är övervakade och att samhället har strängа domar i beredskap åt förrädare.

Norrländska Socialdemokraten (s) i Boden, som ingående följt hela processen, skriver:

Då domslokcrkorna klämtar för de nu dömda klämtar de samtidigt för den lära som lett till detta landsförräderi. Den kan aldrig vara mäktigt att fria medborgare i ett fritt land i längden kan stödja ett parti som det kommunistiska. Till en del kan det kanske lyckas att dölja partiets verkliga ansikte och avsikter för en del av de trognaste, men sanningen skall komma till dagen vare sig upphenbarad. Spionpartiet kommer att förraktas och fördömas av alla sveras ytterligare. Det är, när allt kommer omkring, kanske den enda behållningen av denna kuslige spionerihistoria.

Morgon-Tidningen (s) uppsärksammar särskilt Artur Karlsson-roll:

Han framstår snarast som den verkliga ledaren för spionaget och hans straff, ett år och åtta månaders straffarbete, förefaller därför mill jämfört med de domar så enkla verkltyg som Martin Enbom och Fingei Larsson erhållit. Rätten har likväl utmätt straffen enligt formella grunder. Domen över spionerna kommer att ge genljud långt utanför Sveriges gränser — och naturligtvis inte med samma klang i det som i väst. För svensk opinion finns

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.